

TÜRK YARGI ETİĞİ BİLDİRGESİ KAPSAMINDA SOSYAL MEDYA KULLANIM REHBERİ

Modern dijital çağ yeni bir iletişim mecrası olarak sosyal medyayı ve diğer internet ağlarını ortaya çıkarmıştır. Bu hal, yargı sistemi de dâhil olmak üzere meslek etiğine ilişkin yeni bir durumun ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu durumun sonucu olarak, hem uluslararası hem ulusal planda yargıya ilişkin müstakil etik ilkeler yanında özel olarak hâkim ve savcıların sosyal medya kullanımına ilişkin daha ayrıntılı etik rehberler geliştirilmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Hâkim ve savcıların ifade özgürlüğü gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde güvence altındadır. Hâkim ve savcılar, mesleki sınırlamalar ile Türk Yargı Etiği Bildirgesi çerçevesinde ifade özgürlüğünden yararlanırlar. Sosyal ağlara üye olmak özel hayat ve ifade özgürlüğü alanına giriyor olsa da, bunların kullanımı ihtiyatlı olmayı, kullanım ve işleyiş koşulları hakkında iyi bilgilenebilmeyi gerektirmektedir. Bu durum, yargıyı ilgilendiren konularda görüş, düşünce ve mesleki deneyim paylaşımını amaçlayan hâkim ve savcılara özgü mesleki tartışma forumları için de geçerli olabilmektedir.

Sosyal medya ve ağlarda aktif olmasalar dahi, hâkim ve savcılarının; kararlarının, ifadelerinin veya davranışlarının dijital dünyada amacından saptırılarak yayılması riski karşısında sosyal medya ve ağ kullanımlarında daha dikkatli ve özenli davranmaları gerekmektedir.

14.03.2019 tarih ve 30714 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Yargı Etiği Bildirgesi, bağımsız ve tarafsız bir yargıya olan güvenin tesisine ve korunmasına rehberlik edecek bağlayıcı etik değer ve ilkeleri belirlemiş bulunmaktadır. Hâkim ve savcılar için sosyal medya kullanım rehberinde geliştirilen etik davranış kuralları, hâkim ve savcılarının ifade özgürlüğü ile yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı ilkeleri arasındaki dengeyi muhafaza etmeyi hedeflemiştir.

Bu rehber; Türk Yargı Etiği Bildirgesi’nin ‘İfade özgürlüğü kapsamında yazılı, görsel, işitsel ya da sosyal medyada düşüncelerini açıklarken veya paylaşımlarda bulunurken, mesleğin gerektirdiği etik ilkelere uygun hareket ederler’ şeklindeki ilkesi çerçevesinde, sosyal medya ve ağları kullanırken yaşanabilecek tereddütleri gidermek ve hâkim ve savcılara yol göstermek üzere hazırlanmıştır.

1) SOSYAL MEDYA VE AĞLARDA SANAL KİMLİK İNŞASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- 1.1** Dâhil olacakları sosyal medya platformlarını titiz bir şekilde seçmek suretiyle mesleki saygınlıklarını korurlar. Bu değerlendirmeyi yaparken ilgili platformun içeriğini gözetirler.
- 1.2** Haberleşme ya da gündemi takip etme amacıyla veyahut mesleki, akademik ve benzeri amaçlarla kullanılan platformlarda hesap oluşturabilirler.
- 1.3** Sosyal medya kimliklerini oluştururken gerçek isimlerini kullanabilirler. Sosyal medyada müstear isim kullanımlarının etik ilkelere uygun davranma yükümlülüklerini ortadan kaldırmayacağını bilirler.
- 1.4** Kamuoyu nezdinde itibar uyandıran şahıs görüntüsünde davranılarak paylaşımda bulunan gerçek dışı hesapları oluşturmaktan uzak dururlar.

- 1.5 Sosyal medya profillerinde görev unvanlarına ve çalıştıkları kurum bilgisine yer verebilirler.
- 1.6 Profil fotoğraflarını; bağımsızlık ve tarafsızlık görünümünü, mesleki saygınlıklarını ve bir bütün olarak yargıya olan güveni tartışmaya açmayacak şekilde seçmeye özen gösterirler.
- 1.7 Görevleri sebebiyle kendilerine tahsis edilen elektronik posta adreslerini sosyal medya kimliği oluştururken kullanmazlar.
- 1.8 Dâhil oldukları sosyal medya ve ağların, bağımsızlık ve tarafsızlık görünümünü, mesleki saygınlıklarını ve bir bütün olarak yargıya olan güveni tartışmaya açabilecek bir ortama dönüşmesi durumunda üyeliklerini sonlandırırlar.
- 1.9 Birinci dereceden aile yakınlarının sosyal medya ve ağlarda hesap oluştururken kendilerinin mesleki kimliklerine atıf yapmamalarını temin ederler.

2) SOSYAL MEDYA VE AĞLARDA SANAL ARKADAŞLIK, ETKİLEŞİM VE İLİŞKİLER

- 2.1 Sosyal medyada arkadaşlık isteği gönderirken veya kabul ederken, takip etme talebinde bulunurken veya takip edilme isteklerine onay verirken seçici, ihtiyatlı ve özenli davranırlar.
- 2.2 Meslektaşlarıyla, avukat ve bilirkişilerle veya özel hayatlarında iletişim içinde oldukları kişilerle sosyal medya ve ağlarda arkadaşlık kurarken, bu kişilerin kendi işlem ve kararları üzerinde etkide bulunabileceği izlenimini oluşturmaktan uzak dururlar.
- 2.3 Bakmakta oldukları uyuşmazlıkla ilişkili olabilecek taraflar, vekiller, bilirkişiler, tanıklar, arabulucular ve uzlaştırmacılar gibi şahıslarla arkadaşlık ilişkisi kurmaz, etkileşime girmezler.
- 2.4 Bağımsızlık ve tarafsızlıklarını zedeleyecek bir algı, şüphe veya tereddüt hâsıl olduğunda, mevcut arkadaşlık, takip veya etkileşimi sonlandırırlar.
- 2.5 Siyasi şahsiyetlerle yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığını tartışmaya açabilecek ve yargıya olan güveni zedeleyebilecek ilişkiler kurmazlar.
- 2.6 Nefret ve şiddet söylemine, ayrımcı, toplumu kutuplaştırıcı ve ırkçı söylemlere içeriğinde yer veren gruplara katılmaz, bunları takip etmez, bu tarz paylaşımları olan kişilerle arkadaşlık ilişkisi kurmazlar.

3) SOSYAL MEDYA VE AĞLARDA ETİK DAVRANIŞ MODELİ VE PAYLAŞIM ÖLÇÜTLERİ

- 3.1 Kişisel ve kurumsal sosyal medya ve ağ hesaplarında yaptıkları paylaşımlarda yargıyı temsil ettiklerinin bilinciyle ve sorumluluğuyla hareket ederler. Sosyal medya ve ağlarda kullandıkları ifadelerin ve paylaşımların yargının itibarına doğrudan etki ettiğinin farkındadırlar.

- 3.2** Sosyal medya ve ağılardaki beğeni, değerlendirme, yorum ve paylaşımlarının; silinseler bile varlıklarını devam ettirebileceği, kolaylıkla amacını aşan sonuçlar doğurabileceği ve tarafsızlıklarını sorgulanabilir hale getirebileceği hususlarını öngörerek seçici, ihtiyatlı ve özenli davranırlar.
- 3.3** Gerekli gizlilik ve güvenlik ayarlarını yapmış olsalar dahi, sosyal medya ve ağılardaki fotoğraf, video ve benzeri paylaşımlarının bu platformlar dışına yayılabileceğini öngörerek hareket ederler.
- 3.4** Paylaşım ve etkileşimlerinde insan onurunu ve insan haklarını gözetirler. Ani ve tepkisel yanıtlar vermekten, saygı ve nezaket sınırları dışına taşan yorumlar yapmaktan ve polemige girmekten kaçınırlar.
- 3.5** Sosyal medya ve ağılardaki tüm paylaşımlarını saygı ve hoşgörü çerçevesinde şekillendirirler. Paylaşım ve yorum yaparken, soru ya da eleştiri cevaplarırken, bu paylaşım ve yorumlarının üçüncü kişiler tarafından bağlamından koparılabileceğini, saptırılabilceğini veya yanlış yönlendirilebileceğini gözden uzak tutmazlar.
- 3.6** Paylaşımlarında soğukkanlı ve sağıduyulu davranırlar. Sosyal medya ve ağ hesaplarında paylaştıkları içeriğın, terbiye ve incelik sınırları içerisinde kalmasına özen gösterirler. Yıkıcı, itici, kırıcı ve saldırgan bir üslup kullanmamaya dikkat ederler.
- 3.7** İfade özgürlüklerini siyasi mesaj içerebilecek veyahut öyle algılanabilecek şekilde kullanmazlar.
- 3.8** Ayrımcılık, nefret söylemi, ırkçılık, siber zorbalık veya şiddet içeren, çocuk hak ve hürriyetlerini ihlal eden ya da başka bir şekilde rahatsız edici paylaşım ve etkileşimler yapmaktan kaçınırlar.
- 3.9** Görölmekte olan dava, derdest soruşturma veya verilen kararlar hakkında yorum yapmazlar. Bakmakta oldukları dava veya yürüttükleri soruşturmalar nedeniyle veyahut başka bir şekilde öğrendikleri bilgileri ve resmi belgeleri sosyal medya ağıları üzerinden paylaşmazlar.
- 3.10** İleride önlerine gelebilecek uyuşmazlıklar hakkında ihsas-ı rey olarak algılanabilecek kişisel kanaat, değerlendirme ve içerik paylaşmazlar.
- 3.11** Hukuki danışmanlık mahiyetinde fikir beyan etmezler. Bu anlama gelebilecek paylaşımlarda bulunmazlar.
- 3.12** Meslektaşlarının mesleki yetkinliklerini ve saygınlıklarını tartışmaya açmazlar.
- 3.13** Sosyal medyadaki paylaşımlarının kurumları adına yapıldığı izlenimini vermekten kaçınırlar. Adli hizmetlere ilişkin kamuoyu bilgilendirmelerinin kurumsal sosyal medya hesapları üzerinden paylaşılacağını bilirler.
- 3.14** “Paylaşımlarının her zaman kendi fikirlerini yansıtmadığı” yönünde bir sorumluluk reddi açıklaması yapmış olmalarının, paylaşım, beğeni, retweet ve benzeri etkileşimlerindeki etik davranma sorumluluklarını ortadan kaldırmayacağını bilirler.

- 3.15** Sosyal medya ve ağılarda paylaşacakları fotoğraf ve video gibi görselleri oluştururken içinde bulunacakları ortamı titizlikle seçerler.
- 3.16** Özel hayata saygı ilkesi gereği, üçüncü kişilere ait görselleri veyahut bilgileri rızaları olmaksızın paylaşmaz ve etiketlemezler.
- 3.17** Toplumsal değerleri tahkir edici veya bağımsızlık ve tarafsızlık görünümüne zarar verici sosyal medya ve ağ içeriklerini; sanat eseri, edebi veya bilimsel eser adı altında olsa dahi paylaşmaz ve beğenmezler.
- 3.18** Resmi belgelerin ifşa olmasına sebebiyet vermemek için sosyal medya ve ağılarda paylaştıkları fotoğraf ve video benzeri görselleri titizlikle seçerler.
- 3.19** Sosyal medya ve ağ paylaşımlarını kamu hizmeti için verilen cihazlarla ve çalışma saatleri içerisinde yapmazlar.
- 3.20** Ticari kaygı içeren veya reklam amacı taşıyan paylaşımların yayılmasına destek verici davranışlardan kaçınırlar.
- 3.21** Doğruluğundan emin olmadıkları, toplumu yanlış yönlendirebilecek, toplumda kargaşaya veya infiale neden olabilecek haberlerin yayılmasına hizmet etmezler.
- 3.22** Paylaştıkları an itibarı ile bir sakıncası bulunmayan paylaşımlarının, bağımsızlık ve tarafsızlık görünümünü, mesleki saygınlıklarını ve bir bütün olarak yargıya olan güveni tartışmaya açabilecek bir niteliğe dönüştüğünü fark ettiklerinde, söz konusu paylaşımları silerler.
- 3.23** Birinci dereceden aile bireylerinin yapacakları sosyal medya paylaşımlarının; bağımsızlık ve tarafsızlık görünümünü, mesleki saygınlıklarını ve yargıya olan güveni tartışmaya açmayacak nitelikte olmasını temin ederler.

4) SİBER TEHLİKELER KARŞISINDA SOSYAL MEDYA VE AĞLARDA GİZLİLİK AYARLARI VE GÜVENLİĞİN ÖNEMİ

- 4.1** Kullanacakları sosyal medya platformunun gizlilik ve güvenlik ayarları hakkında bilgi sahibi olurlar. Gerekli ayarlamaları yapmadan paylaşımda bulunmaz, hesaplarının gizlilik ve güvenlik ayarlarını düzenli aralıklarla kontrol ederler.
- 4.2** Gerekli gizlilik ve güvenlik ayarlarını yapmış olsalar dahi dijital olarak depolanan verilerin başkalarınca ele geçirilebileceğini gözetirler. Sildikleri bir verinin varlığını devam ettirebileceği olasılığını gözeterek; kişisel bilgi, yazışma ve özel addettikleri fotoğraf veya görsellere bu platformlarda yer verme hususunda dikkatli davranırlar.
- 4.3** Sosyal medya hesaplarında yer verecekleri kişisel bilgileri asgari düzeyde tutar ve bu bilgileri kimlerin görüntüleyebileceği konusunda ihtiyatlı davranırlar.
- 4.4** Kendilerinin, meslektaşlarının veya mahkemenin güvenliğini tehlikeye düşürebilecek nitelikte coğrafi konum, adres bilgisi veya fotoğraf paylaşımından kaçınırlar.

5) SOSYAL MEDYA KULLANIMINDA EĞİTİM VE FARKINDALIK OLUŞTURMA

- 5.1** Kullanmayı planladıkları sosyal medya platformunun veya dâhil olmayı düşündükleri grubun; amacı, kapsamı, üye profili ile üyelik için ne gibi kişisel bilgileri talep ettiği hususlarını araştırarak yeterli bilgiyi edinirler.
- 5.2** Sosyal medya kullanımı hakkındaki bilgilerini güncel tutmak amacıyla gerekli eğitimleri almaya ve bu husustaki gelişmeleri takip etmeye gayret gösterirler.
- 5.3** Güvenlik ve gizlilik konusunda aile bireylerini bilgilendirmekle yükümlüdürler.